

Mun rajat - tekstitys

[00:00:00] Metti Vuosku

Sisältövaroitus. TurvaX podcastissa käsitellään paikoin raskaita teemoja, kuten rasismia, häirintää, onnettomuuksia, väkivaltaa ja päihteidenkäyttöä.

[00:00:23] Lukija

Mä aloin 19-vuotiaana hengaila sellaisen pojan kanssa, jonka kanssa me tultiin tosi hyvin toimeen. Se oli rento ja hauska ja sillä oli sellaiset väsyneet, mutta iloiset silmät ja me puhuimme aina, että me olemme vähän niin kuin kaks samaa ihmistä.

[00:00:39] Lukija

Se poltti pilveä, mikä oli ihan sellainen julkinen salaisuus. Enkä mä pitänyt sitä mitenkään ihmeellisenä, mutta pikkuhiljaa alkoi pienten vihjeiden avulla paljastua, että se ei pelkästään polttanut pilveä, vaan veti ihan kaikkea muutakin mitä se vaan sai käsiinsä.

[00:00:55] Lukija

Mä en tiedä, miten mä en tajunnut, että se ei ole kunnossa, vaikka se oli välillä niin sekaisin, että sitä ei meinannut tunnistaa.

[00:01:04] Lukija

Joskus se katosi moneksi viikoksi ja kun se tuli takaisin, se jotenkin oli niin kuin ei olisi koskaan kadonnutkaan. Mä tykkäsin siitä niin paljon, että en halunnut valittaa, koska eihän se tavallaan mulle kuulunut.

[00:01:17] Lukija

Sitten yhtenä yönä tuli taas yksi katoamisreissun päätteeksi mun luo koulun asuntolalle ihan sekaisin. Se yritti iskeä mun naapuria ja jotenkin unohti, että mä olin paikalla. Sitten se tuli sänkyyn ihan kuin mitään ei olisi tapahtunutkaan ja yrittäjä alkaa pussailla.

[00:01:35] Lukija

Mä työnsin sitä pois, mutta se suuttuu jotenkin niin, että se alkoi kuristaa mua ihan yhtäkkiä. Se oli mun elämäni pelottavin hetki.

[00:01:44] Lukija

Mä sain kuitenkin taisteltua itseni vapaaksi ja juoksi naapuriin hakemaan apua. Mä olin siellä naapurin luona yötä ja mietin jotenkin, että olipa hullu juttu, mutten tajunnut miten vakava se tilanne oli.

[00:01:58] Lukija

Mä yritin pari kertaa puhua sen pojan kanssa tästä. Mulla oli kuitenkin jotenkin niin kylmä ja turvaton olo, että kun me pääsin sieltä asuntolalta muuttamaan ja lopulta vaan vaihdoin puhelinnumeron ja estin sen kaikkialta. Mulla meni tosi kauan ennen kuin luotiin kehenkään. Jotenkin en aluksi uskaltanut edes olla niin kun traumatisoitunut. Kyllä jotenkin tuntui, että se ei ollut muka vakavaa.

[00:02:24] Lukija

Jotenkin asiat ei tunnu heti vakavilta omalla kohdalla tai jotenkin ei halua ajatella, että ne ovat vakavia tai niistä tulee sitten enemmän totta.

[00:02:33] Lukija

Mä en ole nähnyt sitä poikaa sen jälkeen paitsi kerran kadulla, mutta se ei nähnyt mua. Toivon että en enää ikinä näekään.

[00:02:43] Metti

Tervetuloa kuuntelemaan TurvaX podcastia. TurvaX pohtii, miten juuri minä ja miten juuri sinä voidaan vaikuttaa oppilaitosturvallisuuteen meidän omaan turvallisuuteemme ja muiden turvallisuuteen.

[00:02:56] Metti

Tässä podissa me mietimme näitä teemoja ja kurkistetaan turvallisuuden eri osa alueisiin, oppilaitosturvallisuuden ja opiskelijaturvallisuuden näkökulmasta.

[00:03:06] Metti

Me kuultiin alussa tarina, joka tuntuu epärealistiselta ja musta tuntuu, että täytyy jotenkin vähän kerätä itsensä, että saa jatkettua tästä eteenpäin. Me puhutaan tänään seurustelusta, omista rajoista, me puhutaan siitä mikä on OK, mikä ei - puhutaan vähän sukupuolierityisestä nuorisotyöstä.

[00:03:27] Metti

Sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvä häirintä on surullisen yleistä ja se ei ole koskaan OK.

[00:03:33] Metti

Tässä alkutarinassa kuultiin, että omalle kohdalle osuessa tällaiseen voi olla vaikea suhtautua ja ottaa sitä vakavasti. Se tuntuu ikään kuin irralliselta itsestä.

[00:03:44] Metti

Monesti onkin niin, että itseään kohdistuvaa väkivaltaa, häirintää, huutelua... mitään tällaista on vaikeampi nähdä ongelmana tai vaikeampi ottaa vakavasti, kuin jos se tapahtuu, vaikka kaverille.

[00:03:59] Metti

Se ei kuitenkaan tee siitä häirinnästä yhtään, sen vähemmän tuomittavaa. Me olemme tänään vieraana Sini-Satu Kuninkala ja Roni Khalatyan. Te olette sukupuolierityistä työtä tekeviä.

[00:04:14] Metti

Sini-Satu, sä oot Tyttöjen talolta Tampereelta ja Roni sä oot Pakolaisnuorten tuki RY:n kolvitoiminnasta poikatyöstä. Tervetuloa.

[00:04:24] Metti

Tuleeko teille kummallekaan sellaista tilannetta mieleen, jossa ei olisi OK sanoa, että nyt mun rajat ylitettiin?

[00:04:36] Sini-Satu

No ei, ei kyllä tule, että kyllä mun mielestä aina on tota... Jos tilanne on turvallinen niin on hyvä. Hyvä osoittaa sanoa, että missä omat rajat menevät, mutta aina se ei ole mahdollista ja joskus pelon tai jonkun muun syyn takia ei esimerkiksi pysty sanomaan ei tai puolustautumaan tai on ihan olemassa.

[00:04:589 Sini-Satu

...Olemassa ihan tällöinen niin kun reaktio, että sitä ikään kuin jäätyy, eikä pysty toimimaan, sillä lailla rationaalisesti niin kuin odottaisi ja haluaisi toimia. Mutta, että en nyt yhtäkkiä keksi, että miksi ei pysy. Miksi ei olisi hyvä sanoa omista rajoista tai niiden ylittämisestä, että on tosi tärkeitä, että tunnistaa omat rajansa, mutta aina se ei ole helppoa. Ja tässä tarinassakin sitten sitä vähän jälkikäteen vasta herää siihen että, mitä oikeastaan tapahtui? Ja se on aika tyypillistä.

[00:05:36] Roni

Joo kyllä, mä olen aivan samaa mieltä siitä, mitä sinä joutunut sen ensin niin, tietysti omia rajoja niin pitäisi tunnistaa ja sinne mun mielestä meillä käy, kun tehdään erityisnuorisotyötä ja siellä on eri kulttuureista siis nuori ja...

[00:05:58] Roni

...Sitä kohtaamistyössä. Katso se vaatii sinulta myös sitä - sinulla pitäisi olla sitä, että pystyt sanomaan ei joskus, koska se voi olla kerran tai toinen kerta, mutta jossain vaiheessa sinun pitäisi - tiedätkö sanoa sille ei saisi ja se on minun oma. Tiedätkö, että se että niin kun voi ylittää niitä rajoja ja siihen sitten liittyy kaikkia tommoisia siis?

[00:06:29] Roni

Esimerkiksi kunnioittaminen ja kun puhutaan sitten monikulttuurisuus, tässä on siis... nuorisotyöstä niin, pitää kunnioittaa kaikkia tasavertaisesti ja siitä niin kuin joo.

[00:06:47] Metti

Ja miten onkin, että niin pieni sana käsikirjoittaa e ja j onkin välillä tosi vaikea, se tuntuu olevan jotenkin, että välillä pitäisi ihan muistutella, että mä saan sanoa.

[00:06:56] Metti

Eli sä saat sanoa ei, sä saat, kaikki mä saan - mä sanoin välillä ei.

[00:07:01] Sini-Satu

Kyllä, jos on käynyt niin, että omia rajoja on jatkuvasti tullut ylitetyiksi tai loukatuksi sillä saralla, niin sitten on todella vaikea tunnustakaan niitä omia rajoja tai tulee semmoinen olo, että niillä ei ole oikeastaan mitään väliä ja se on tietysti semmoinen huono asia, että jokaiseen rajalla on väliä ja merkitystä.

[00:07:22] Metti

Just näin! Joo. Te teette molemmat niin sukupuolisensitiivinen ja sukupuolien erityistä työtä. Millaista työtä se on? Aloita vaikka Roni tällä kertaa.

[00:07:33] Roni

Joo siis mä oon tehnyt noita yli näin yli 20 vuotta ennaltaehkäisevää erityisnuorisotyötä ja nimenomaan maahanmuuttajapoikien ja nuorten miesten kanssa.

[00:07:47] Roni

Mutta niin niin tuetaan heidät ja sitten meidän toiminnassamme on erilaisia, siis työmuotoja, pienryhmätoiminta. Teemailtoja ja hyvinvointiryhmiä, kaikkea tommoista, niin siis erityisesti nuorisotyössä. Mun mielestä, kun sinulla on sellainen mua niin kulttuurinen kohderyhmä, niin se vaatisi sinulta tosi paljon myös sitä osaamista ja kohtaamista, miten kohdataan erilaista... erilaisia ihmisiä siinä - se on vaan niin kun sellainen - En mä tiedä...

[00:08:27] Roni

... Se ei liity tosiaan siihen opiskeluun, mutta se on myös... Kuka sinä olet ja mitä sinä teet? Miten sä niin kun kohtaat ihmisiä ja se odotat samaa myös, tiedätkö siis tältä kohderyhmältä tai nuorilta tässä työssä niin - mutta ylipäättänsä sukupuolisensitiivinen työ se on siis mitä mulla tulee mieleen niin selkeästi se on tasa-arvo siinä, kun me tehdään poikien kanssa sitä erityisnuorisotyötä, niin tässä kaupungissa on myös tytöille tarkoitettu oma toiminta tai naisille tai perheille, niin yritetään ylläpitää – niin kuin pitää erilaisia myös sille kohderyhmälle...

[00:09:14] Roni

...Tukea ja kaikkea mitä ikinä siihen liittyy tai siis sitä kohderyhmän erityistarpeista. Lähdetään siis tekemään töitä.

[00:09:27] Sini-Satu

Joo ja mä oon tosiaan tuossa kohta 5 vuotta ollut Tampereen tyttöjen talolla. Teen seksuaalineuvontaa ja seksuaaliväkivaltatyötä ja tosiaan siihen kyllä on sisäkirjoitettu sukupuolisensitiivisyys. Myös kulttuurisensitiivisyyttä, trauma, sensitiivisyys, sensitiivinen on päivän sana.

[00:09:47] Sini-Satu

Mutta sukupuolisensitiivisyys ehkä joskus sekoitetaan tai halutaan ymmärtää semmoisena sukupuolineutraaliutena, mitä se ei kuitenkaan ole, vaan sukupuolisensitiivisyys. Mun mielestäni on just sitä, että nähdään sukupuoli myös jopa voimavarana ja myönnetään sen olemassaolo, mutta että ei haluta niin kun kahlita tavallaan ihmisiä yksilönä siihen liikaa omaan sukupuoleensa rajoitteisuuteen vaan päinvastoin, että nähdään erilaisia tapoja olla tyttö tai nainen tai jotakin sinne päin. Ja me ei myöskään siellä kenenkään sukupuolta tietenkään määritellä, vaan semmoinen niin kun oma tuntuma siitä mihin mitä on tai mihin on matkalla, että myös nähdään se, että on muitakin sukupuolia, kun mies tai nainen tai sitten tai tyttö tai poika.

[00:10:45] Metti

Niin ja tuossa just, jos ajattelee vaikka esimerkiksi just tyttöjen erityisyyttä tai poikaa erityisyyttä, niin joskus voi olla helpompi puhua, vaikka jollakin omaan sukupuoleen kuuluvalle tai oletetusti siihen kuuluvalle, että sehän voi olla ihan näinkin pieni asia, että siinä ei tavallaan tarvitse sen [ihmeempää].

[00:11:03] Sini-Satu

Joskus näin niin kyllä.

[00:11:04] Metti

Joskus näin.

[00:11:06] Metti

Monesti, kun puhutaan häirinnästä tai tällaisesta niin kun just seurustelun näkökulmasta niin ajatellaan että semmoinen stereotyyppinen asetelma on, että on miespuolinen...

[00:11:20] Metti

...Joka vaatii jotain ja sitten tämmöisenä niin kun altavastajana on tyttöpuolinen ihminen, mutta nämä roolihan eivät ole yhtään näin yksiselitteisiä. Yhtä lailla voi olla poika, joka voi tulla häirityksi tai muun sukupuolinen ihminen tai ne roolit voi olla miten vaan. Mitä te ajattelette, että mitä tällaisesta - mitä tämmöinen stereotyyppinen katsantokanta voi aiheuttaa? Mitä siitä voi olla hyötyä tai haittaa?

[00:11:48] Metti

Ota vaikka sä [Sini].

[00:11:49] Sini-Satu

Joo no siitä voi olla tietysti haittaa se, että oletetaan asioita liikaa ja sitten jos oletetaan asioita liikaa niin sitten voi olla, että ei esimerkiksi häiritty poikamies tai jotakin sinne päin niin tulee esimerkiksi hakeneet apua itsellensä, koska on liian vaikea vaikeaa myöntää se, että tällaista on tapahtunut, koska se olisi sitten niin jotenkin "häpeällistä" vaikka että miksi ei ole puolustanut itseensä, tai jotakin tämmöisiä stereotyyppisiä ajatuksia voi olla, ja ne on vahingollisia tietysti, koska häirintä / ahdistelu - niin se ei ole sidottu millään lailla sukupuolen ja ainahan vähemmistöt jotenkin enemmän myös kokee kaikennäköistä häirintää ja väkivaltaa..

[00:12:39] Sini-Satu

..Mutta, tietysti tällain tyttöjen talon seksuaaliväkivalta-työntekijänä, niin täytyy myös todeta se, että kyllä naiseen ja tyttöihin mun maailmassa kohdistuu huomattavasti enemmän esimerkiksi seksuaaliväkivaltaa ja se on iso ongelma ja se siitä pitää olla tietoinen ja vaikka me täällä puhumme paljon tasa-arvosta ja siitä semmoisesta niin kun, että asiat olisivat jo kunnossa, niin silti meillä on sellaisia ongelmia kuin esimerkiksi naisviha ja sen voi myöntää kyllä.

[00:13:16] Metti

Kyllä se välillä, kun tuolla kadulla kävelee jotain tai verkossa liikkuu, niin se on niin näkyvää, että sitä ei siltä on vaikea enää sulkea silmät.

[00:13:21] Sini-Satu

Joo, kyllä.

[00:13:26] Metti

Mitä mieltä Roni oot näistä stereotyyppioista?

[00:13:27] Roni

No mä olen samaa mieltä, niin sitten siis meillä kohderyhmänä [on] niin kun poikia, niin me ollaan nyt - oliko viime viikolla, kun meillä oli teemapäivä... se on meidän pakolaisnuortentuki ry:n Valvomo hankkeen kanssa [ja] on kutsuttu tuota henkilö, joka puhuu sitten sitä seksisuostumuslain ihan niin kuin päivitetyistä asioista meidän nuorillemme ja se oli mun mielestä tosi hyvä.

[00:14:03] Roni

..Siis infoa ja tietoa ylipäätänsä. Se voi olla siis ihan tytöillä, pojilla tai sateenkaariryhmille. Se oli tosi siis sellainen hyvä teema ja mun mielestä sitä kautta nuoret tietää tosi paljon mitä niin kuin laki sanoo - ja se on mun mielestä hyvä sellaista siis ylläpitää ylipäätänsä siis nuorille tai [muille] kohderyhmille.

[00:14:33] Sini-Satu

Niin kyllä nyt viimeistään, kun on ollut seksuaalirikoslainsäädäntö astunut voimaan tänä vuonna niin se on kyllä ihan kaikkien syytä ymmärtää, että mitä se tarkoittaa ja sitä että esimerkiksi ei tulisi ikään kuin...

[00:14:48] Sini-Satu

...Vahingossa tai kännissä tai läpällä, niin kun rikottua toisen rajoja, jolla on se täyttää myös rikoksen merkit joissakin tapauksissa, että se on vakava asia, että se ei mene vaan olkia kohauttamalla ohi, vaan se on rikos.

[00:15:05] Metti

Ja sä just sanoit tän, että kännissä ja läpällä että no; "Hei se on vitsi!", että monesti kun ihmisiä häiritään, joku tällainen seksuaalisesti tai sitten muuten vaikka huudellaan tai tönitään tai ylipäätään ihmiset kokevat tällaista omien rajojen ylittämistä ja siihen tosi usein vastataan sillä, että "No ei se oli läppää, se oli vaan vitsi!", tai muuta.

[00:15:29] Metti

Mut ne läpällä tehdyt tai läpäksi naamioidut, asiat ovat kumminkin ihan hirveän satuttavia. Mitä te ajattelette, että pitää tehdä, jos itseän tai vaikka kaveriin kohdistuu jotain sellaista?

[00:15:45] Roni

Joo... aikaisemmin sanoin sitä esimerkiksi meidän siis omassa toiminnassamme kysytään nuorilta kaikkea, mitä nämä haluaisivat – ne (nuoret) toivoisi siis meiltä.

[00:15:59] Roni

Koska siinä on niin kun tässä yhteiskunnassa on erilaisia asioita tosi paljon. Siis tietoa mitä siis kohderyhmä ei tiedä ja niin - mitä mä mietin, niin esimerkiksi teema, teemapäivä tai illat - ne ovat sellaisia siis päiviä, joissa saa tosi paljon hyviä infoa ja tietoa. Nuoret sitten tietävät enemmän asioista.

[00:16:30] Roni

Ja näistä sitten myös puhutaan siis ihan niin kun nuoret tulee silloin Kølviin - meidän kohderyhmämme, niin keskustellaan heidän kanssa näistä - tai he ihan aidosti tulee puhumaan meille näistä asioista ja yritetään sitten jos on jotain sellaista asiaa mitä me pystytään keskustelemalla - nuorten kanssa keskustellen tekemään sillain, mutta jos ei, niin sitten meidän tehtävä (on) siis ohjata tämä nuori sitten eteenpäin, jos on tiedätkö ollut sellaista tilannetta, missä hän kaipaisi siitä apua tai ohjausta niin-

[00:17:11] Sini-Satu

Kyllä joo no mä voin sitä kompata kyllä, että ei tarvitse tietää etukäteen vaikka nuoren ihmisen... että onko tässä nyt joku tietty rikosnimike kyseessä, vaan, että mikä se oma tunne on, että sitä ei tarvitse ohittaa sitä omaa tunnetta vaan on parempi, että keskustelee jonkun ammattilaisen kanssa yhdessä ja voi miettiä sitä, että täyttääkö se esimerkiksi rikoksen merkit?

[00:17:39] Sini-Satu

...Että se ei ole niin tärkeätä vaan se, että sitä tilannetta ei tarvitse hyväksyä ja niellä ja tottua huonoon kohteluun esimerkiksi - vaan voidaan miettiä [yhdessä]. Ei tarvitse yksin jäädä miettimään asiaa, vaan siihen kaikkeen saa apua, että meillä Setlementti Tampereella niin -

[00:17:56] Sini-Satu

Meillä on siellä toimintojen missä kohdataan myös niin, kun vaikka ihmisiä, jotka pelkäävät syyllistyvänsä seksuaaliväkivaltaan.

[00:18:04] Sini-Satu

Yhtä lailla myös ennaltaehkäisevästi tekijä voi saada apua ja tukea omaan käytökseensä. Mutta myös se, että joka on kokenut jotakin loukkaavaa, niin on hyvä keskustella tunteista ja ajatuksista mitä se herättää ja toivoa ja myös miettiä, että mitenkä jonkun tilanteen saa poikki ja mitä kaikkea verkostoja esimerkiksi on omassa nuoren elämässä jo valmiiksi, ketä voi pyytää apua ja tukea.

[00:18:36] Sini-Satu

Kyllä enemmän suosittelisin lämpimästi kaikille - voi vaikka anonymisti soittaa, vaikka mulle jos - tai rikosuhripäivystykseen tai mihin tahansa tämmöiseen, missä on osaavia ammattilaisia, luotettavia aikuisia paikalla niin - aina löytyy joku keino.

[00:18:56] Metti

Ja se on mun mielestä hirveän tärkeä muistaa, että ei ole koskaan liian myöhäistä hakea apua. Niin kun sä Sini-Satu sanoit äsken, että jos monesti tulee kohdelluksi väärin, niin siinä helposti voi käydä niin, että siitä on yhä vaikeampi sanoa ja siitä on yhä vaikeampi tavallaan hakea sitä apua. Mutta se että vaikka olisi joskus jättänyt jonkun asian sikseen tai ei suuremmin reagoanut siihen, niin se ei tarkoita, että se saisi toistua vaan se koska tahansa tavallaan saa [ja] on mahdollisuus pyytää apua.

[00:19:30] Sini-Satu

Kyllä ja vaikka voi 10 vuotta olla jostakin tapahtumasta aikaa, niin siitä voidaan jutella ja on tyypillistä varsinkin seksuaaliväkivallan kokemuksille se, että sitä ei oikeastaan ymmärrä heti, että siinä oli - että jotakin outoa siinä oli, mutta, että sitä on todella vaikea myöntää, ihan tässä esimerkkitapauksessakin oli. Se on aika oma prosessinsa ymmärtää se että - ja hyväksyä, että jotakin sellaista on tapahtunut itselle, että se voisi vähän huojuttaa koko maailmankuvaa ja uskoa ihmisiin -

[00:20:04] Sini-Satu

- Tai parisuhteeseen tai mihin tahansa että...

[00:20:09] Sini-Satu

...Se on kova paikka ja siihen en suosittele, että yksin tarvitsee sitä asiaa yrittää ratkaista.

[00:20:21] Metti

Miten sitten esimerkiksi just tällaisessa seurustelusuhteessa tai sitten vaikka kaverin kanssa tai muuten...?

[00:20:27] Metti

Miten kannattaisi - miten voisi ottaa puheeksi ne rajat? Miten ne - miten se sanallistetaan [niin], että mun raja menee tässä?

[00:20:37] Sini-Satu

No se ei olekaan ihan helppoa aina, että varsinkin jos on kysymys, vaikka ensimmäisestä seurustelusuhteesta tai ylipäättänsä se, että ollaan nuoria ja asiat voi tuntua vähän noloilta ja asioille ei ole nimiä, tai ei voi vielä tietää, että mistä tykkää, tai kuinka haluaa, vaikka tulla kosketetuksi, tai minkälaista seksiä haluaa, tai ei halua niin toki se on semmoista hakemista ja myös semmoista sensitiivistä...

[00:21:06] Sini-Satu

...Että, ehdottomasti suositteaisin, että ennen kun mitään lupapapereita [lähtee hakemaan] niin sitä että jutellaan siitä, että mikä on mikä on OK ja sitten muistaa se, että toisen niin kun hiljaisuus tai se, että "en mä tiedä", tai ehkä niin se tarkoittaa ei:tä.

[00:21:28] Sini-Satu

...Että jos toinen nukkuu, tai on sammunut, tai sanonut ei, tai ei sanonut mitään, tai vaikuttaa poissaolevalta, niin silloin jätetään rauhaan - ja että vaan se semmoinen "myöntäminen ilman painostusta" - niin se vaan on semmoinen oikea suostumuksen ilmaisun keino.

[00:21:48] Metti

Kyllä. Ei pelkästään niin, että ei on ei, vaan myös niin, että tai itse asiassa enemmänkin niin, että kyllä on kyllä.

[00:21:56] Sini-Satu

Joo just näin.

[00:21:57] Metti

Mitä Roni neuvoisit, että miten rajat kannattaa ottaa puheeksi?

[00:22:02] Roni

Muun muassa keskustelemalla, niin niitä asioita voi nuorten kanssa keskustella... Siis Kōlvissä on siis kohderyhmänä maahanmuuttajia, niin ne tulee eri kulttuurista ja meidän tehtävänä [on] oikeasti nimenomaan keskustella tämän yhteiskunnan seurustelukulttuurista, koska se on ihan uusi asia heille ja sitten niiden keskustelujen kautta heillä tulee [sitä] kautta sitten selkeämmin niitä raameja tai sääntöjä suomalaisista. Esimerkiksi seurustelukulttuurista. Se on tommoinen pitkä tie, mutta siihen pitäisi niin kun... siis mitä mä sanoisin...?

[00:22:53] Roni

...Harjoittelemalla, tai siis keskustelemalla niitä asioita voi oppia ja tutustua. Tutustuminen johonkin asiaan on mun mielestä - se antaa sinulle tuota sitä hyvää hyvä koulutusta. Sä koulutat itseesi, sillä tutustumalla ja sitten keskustelemalla aikuisten kanssa tai muiden kanssa mun mielestä ja tämä tapahtui siis Kōlvitoiminnassa. Meillä on vapaaehtoistyöntekijöitä tai vapaaehtoisia... jos sitten meillä on nuorten kanssa sellaista aitoa - siis vuorovaikutuksellista kohtaamista ja siellä sitten ne tutustuvat aidosti suomalaisia ja nämä oppi tosi paljon. Ne tutustuvat tosi paljon erilaisiin asioihin nimenomaan niiden vapaaehtoisten kautta. Mun mielestä se on niin arvokasta ja ihan rikas sellainen - tiedätkö siis ajatus meidän toiminnassamme ja ainakin siis nuoret arvostavat sitä tosi paljon.

[00:24:03] Sini-Satu

Ja näen tavallaan, juurrutetaan sitä semmoista suostumuskulttuuria, että eihän tää suomalaisessa yhteiskunnassakaan mikään vanha asia ole, että kyllä tässä on aikamoisia sukupolven- polvien takaisin ja väärinymmärryksiä ja traumoja taustalla, että voidaan ehkä nyt vasta ruveta puhumaan niin kun asioista ihan todella...

[00:24:29] Roni

Kyllä – kyllä - kyllä.

[00:24:30] Sini-Satu

...Ja se vaatii työtä ja jos ei se ei ole helppoa, mutta että maailma muuttuu, kun sitä muutetaan.

[00:24:33] Roni

Aivan - mutta ainakin ammattilaisena mun mielestä tyttöjen talo tai Kōlvitoiminta, me on oltu tässä siis pitkään nyt tekemässä ja - saan niin kun me olemme siinä mukana aikuisena ja ammattilaisena auttamassa ja tekemässä näitä töitä aidosti. En mä tiedä... Mä ainakin uskon siihen. Joo.

[00:25:00] Metti

Kyllä ja se on hirveän tärkeätä, koska moni näistä asioista on sellaisia, että ne kuten sanottu nuorilla voi tulla ensimmäistä kertaa mieleen. Ei oikein tiedä keneltä kysyä, ei oikein tiedä mitä, miten sanallistaa sen, niin se on tosi tärkeätä, että on niitä aikuisia, jotka ovat sitten olemassa lähellä tarvittaessa, kun tarvitsee saada kysyä, että hei mulla on tämmöisiä juttuja, mitä mä tän kanssa teen?

[00:25:21] Sini-Satu

Kyllä ja sitten voi olla ikäviä kokemuksia tietysti, että vaikka on tullut häirityksi tai loukatuksi jollain lailla, niin siihen helposti liittyy semmoisia syyllisyyden ja häpeän tunteita ja ajatuksia, niin sitä suuremmalla syyllä niin niitäkin pitäisi saada...

[00:25:39] Sini-Satu

...Siirrettyä sinne ennemmin sille, kelle se häpeä kuuluu eli tekijälle. Toki tekijäkin tarvitsee apua, mutta joka tapauksessa niin voi olla tosi semmoisia, niin kun ikäviä lausahduksia, jossa vaikka seksuaaliväkivallan kokenutta jotenkin syyllistetään tai johonkin epäolennaiseen keskitytään, että olitko humalassa tai mitä sinulla oli päälläsi, niin semmoiset voitaisiin jo jättää pikkuhiljaa omaan arvoonsa.

[00:26:11] Metti

Niinpä. Tässä on hyvä muistuttaa kaikkia, jos joku ei vielä ole tälle vuosisadalle herännyt, niin sillä onko humalassa, tai millaiset vaatteet ovat, ei ole merkitystä. Kaikki ansaitsevat koskemattomuutensa ja tämän pitäisi olla sanomattakin selvää, mutta niin ei ikävä kyllä aina ole.

[00:26:31] Metti

Millaista asioita nuoret yleensä tuo teidän tietoonne - millaisissa asioissa nuoret lähestyvät teitä ja toivoo tukea tai apua tai haluaa kysyä tai vähän teidän kanssanne - miten sen sanoisi - pöyhiä asioita?

[00:26:46] Sini-Satu

Joo - no kun mä oon seksuaaliväkivalta työntekijä niin sitten se tietysti tarjoaa sen oven tavallaan, että sitten voidaan puhua ihan oikeasti niistä asioista mitkä mitä on tapahtunut ja niistä kokemuksista ja ollaan tavallaan jo tosi pitkällä, että on uskallettu tulla sinne mun huoneeseen juttelemaan vaikeista intiimeistä asioista ja silloin on jotakin tapahtunut mikä mietityttää ja...

[00:27:18] Sini-Satu

En niin kun koskaan näe, että se olisi mitenkään liian vähäistä tai että moni tuleekin vähän semmoisella ajatuksella, että en mä nyt tiedä oliko tämä nyt niin vakavaa, tai että monille muille on varmaan tapahtunut pahempiakin asioita, mutta niin se ei ole, että se on just se oikea aikaisuus. Silloin kun ihminen tulee, niin silloin jutellaan niistä asioista mitkä nuorelle on tärkeitä. Just siinä kohtaa ja mielelläni kiitänkin siitä, jos muistan että, hienoa että tulit...

[00:27:50] Sini-Satu

...Ja tästä se lähtee se toipuminenkin. Mutta sitten seksuaaliväkivallasta tietysti pitää sisällään ihan mitä vaan, että mulla minkälaisia kysymyksiä tahansa liittyen esimerkiksi sukupuolen moninaisuuteen tai seksuaalisuuden kysymyksiin, tai nuorille ihmisille niin kuin ihmisyyteen muutenkin kuuluu se, että aika ajoin on hyvä kysyäkin, että kukaan mää oon ja mistä mä tykkään ja mihin mä oon menossa ja mitä mä teen?

[00:28:20] Sini-Satu

Ja minkälaiset nää ihmissuhteet mun ympärilläni on ja mitä mä toivon ja haluan, niin semmoiselle keskustelulle on tilaa ja lupa jutella... Ja ei ole mitään semmoisia asioita, mitä mä vaikka esimerkiksi en kestäisi kuulla tai muuta, että ihmisen seksuaalisuus on valtava laaja asia. Ja nyt sitten kun näitä asioita on ehkä enemmän tullut esiin, niin sitten ne mietityttävät niin toisella tavalla, kun on niin kun nimiä, ja ylipäättänsä se, että jos ei vaikka seksi kiinnostakaan ollenkaan niin, että sekin on ihan OK. Sitä tulee monista kanavista monen näköisiä oletuksia ja sitä nuori ihminen voi aika paineissakin tässä kaikessa ja niitä on turvallista pohtia.

[00:29:13] Roni

Joo no, sitten meillä on, siellä on Kölvissä ehkä on enemmän sellaisia nuoria, jotka pyytävät tai tuovat meille tosi paljon siis kouluun liittyviä asioita.

[00:29:31] Roni

Sitten saattaa olla, että heitä on kohdeltu epätasa-arvoisesti. Siihen saattaa liittyä niin kuin rasismia tai opettajan kanssa jotain konfliktia, siis sellaisia asioita on niin kuin tullut meillä nuorilta ja tietysti nuorten kanssa keskustellaan niistä asioista ja tarvittaessa sitten myös yritetään järjestää tapaaminen opettajan, tai sitten kuraattorin kanssa sitä tapaamista ja keskustellaan näistä asioista. Ja kyllä he on tehnyt siis ihan tiiviisti yhteistyötä...

[00:30:15] Roni

...Koulujen kanssa, niin meillä on pienryhmiä. On ollut nyt ympäri Tamperetta ja tällä hetkellä meillä on toi Voimaksi-hanke, joka tekee nimenomaan pienryhmätoimintaa ja sitten ne oppilaat ovat esimerkiksi siellä Hervannassa, Kaukajärvellä tai jossain Hatanpäällä. Niin niin...

[00:30:35] Roni

...Ton pienen ryhmän kanssa sitten tehdään sellaista tuota - yritetään siis ylläpitää erilaisia menetelmiä ja sitten niiden kautta saataisiin nuoria myös innostumaan siihen opiskelun ja ne saisi sitten motivaatiota siinä koulussa opiskella.

[00:30:57] Metti

Eli hyvin nuorisolähtöisesti.

[00:30:57] Roni

Itse asiassa sellaista joo kyllä, kyllä joo.

[00:30:59] Metti

Mitä kulloinkin tarvitaan?

[00:31:01] Roni

Joo joo kyllä.

[00:31:05] Metti

Joo mitä te sanoisitte ihmiselle, joka - jolla on - me aloitimme vähän siitä, että olisi hyvä oppia sanomaan EI, silloin kun siltä tuntuu.

[00:31:18] Metti

Mitä te sanoisitte teidän vinkkinne ihmiselle, jolla on vaikeuksia tavallaan hahmottaa niitä rajoja tai sanoa, että nyt tässä menee mun raja. Onko jotain harjoitusta mitä kautta voisi opetella sitä, että saisi sanottua, että tässä menee mun raja ja tän yli ei saa tulla.

[00:31:38] Sini-Satu

No paljonkin on semmoisia harjoituksia missä voi hahmottaa omia rajoja ja opetella niitä tunnistaan, mutta ne ei ole ihan semmoisia - tämmöisiä pikku niksejä, että tälleen kun teet niin sitten kaikki sujuu vaan ne vaativat semmoista niin kuin rauhaa pohdiskella sitä, että mistä mä tykkään, mikä mulle sopii?

[00:32:03] Sini-Satu

Ja, sitä voi tehdä monella eri tavalla, mikä itselle on luontaista, että sitä voi [tehdä] vaikka kirjoittamalla, tai keskustelemalla, tai piirtämällä, tai jollain kehollisilla harjoituksilla, että paljon on vaihtoehtoja kyllä ja joskus, jos tuntuu siltä, että on vaikea ylipäättäänsäkään...

[00:32:26] Sini-Satu

...Sanoo, että mustikka vai mansikka, että sitten sitä kannattaa ehkä vähän työstää ja pohtia jonkun kanssa, että mitä se sitten tarkoittaa, että onko se vaikka semmoista sitten, että pelkää tuottavansa pettymyksiä toiselle ihmiselle, tai on kova tarve aina miellyttää, tai mitä siihen sitten liittyy, että minkä takia niitä omia rajoja on...

[00:32:51] Sini-Satu

...Vaikea tunnistaa ja pitää niistä kiinni, että mä toivoisin, että - tätä työtä nykyään nyt varmaan aletaankin jo, ihan päiväkodista asti tekee, mutta että sen vahvistaminen on kyllä tärkeätä. Tietysti joskus, jos omia rajoja on kovasti rikottu, niin sitten se seuraus saattaa olla päinvastainen, että voi olla todella tiukka niistä rajoistaan ja olla aika ärhäkkäkin, että tulkitsee sitten vähän kaiken semmoiseksi hyökkäykseksi semmoisetkin tilanteet, jotka ei niin kuin ehkä sitä kuitenkaan oikeasti ole, että on saattanut jäädä vähän sinne aivoihin semmoinen niin kun pelko- vaaratilanne päälle ja sitten se haittaa sitä arkea.

[00:33:40] Sini-Satu

Mutta että näistä asioista on mahdollista päästä yli kyllä, kun niitä vähän avataan ja keskustellaan.

[00:33:49] Sini-Satu

Mutta mitään semmoista näppärää yhden sormen niksiä tähän ei kyllä irtoa.

[00:33:56] Roni

Kyllä, se on vaikea kysymys, mutta - mun mielestä se on aina sellaista ehkä tilanteen mukaan. Ja mitä siinä on ollut? Tietysti se on aina hyvä olla, että sinulla on omat rajat ja sitten, [että] osaa tunnistaa niitä, mutta se on niin vaikea asia joskus sellain [hahmottaa], mutta kannattaa puuttua ajoissa mun mielestä, jos on sellainen tilanne... mutta muuten ihan olen kyllä aivan samaa mieltä siitä.

[00:34:34] Sini-Satu

Ja kyllä se semmoinen positiivisuuden kautta lapsen ja nuoren kanssa - että sä oot ainutlaatuinen ja sä oot ihana sellaisena kuin sä oot ja sun keho on sun ja sä määrät, kuka siihen koskee ja millä tavalla - ja sen arvostaminen ja ystäväystyminen sen oman itsen kanssa ja...

[00:34:53] Roni

Kyllä, kyllä.

[00:34:54] Sini-Satu

...Sitten [voi] vähän miettiä, jos just vaikka sitä kautta sitten, että jos on kovin vaikea itseään ajatella myötätuntoisesti ja miettiä vaikka sitten että mitä – mitä, jos sun kaverilla olisi tällainen tilanne niin, mitä sä sun kaverille sanoisit? Niin sä et ehkä niin julmasti puhuisi sille kaverille mitä helposti me kaikki jotenkin...

[00:35:13] Sini-Satu

...Itseä suomitaan ja vaan [ollaan] tosi tiukkoja itsellemme ja tulee niitä semmoisia ikäviä automaattisia ajatuksia helposti itsestäni - niin sitä semmoista lempeyttä itseä kohtaan ja myötätuntoa ja asioita sattuu ja tapahtuu, mutta sitten niistä on myös mahdollista toipua ja selvitään, että ei ole niin kun myös jotain tapahtuu niin se ei tarkoita sitä, että olisi sitten aina kaikki pilalla vaan, että vaikeistakin asioista voi selviytyä kyllä.

[00:35:47] Roni

Mutta no ne ole niin siis yksinkertaisia... Ei ole niin helppoa... Mä ymmärrän mitä Sini-Satu sanot, mutta, ne ovat tosi vaikeita asioita, koska me ollaan erilaisia niin [me] otetaan asioita sitten eri tavalla... Tietysti yritetään olla positiivisia ja siis siinä työssämme mutta kuitenkin... No se on tosi vaikeaa joskus...

[00:36:14] Metti

Mä kysyn teiltä vielä viimeisen ja tärkeän kysymyksen, että onko koskaan liian myöhäistä sanoa EI.

[00:36:26] Sini-Satu

Ehkä siihen voisi lyhyesti sanoa, että EI?

[00:36:28] Roni

Joo, ei kyllä joo siihen vois sanoa, että EI.

[00:36:32] Metti

Koskaan ei ole liian myöhäistä sanoa EI.

[00:36:34] Roni

Joo.

[00:36:36] Metti

No hyvä, kiitos kovasti Sini-Satu ja Roni, että tulitte TurvaX -podcastiin vieraiksi. Omat rajat ovat asia, jota saa hakea ihan rauhassa. Sitten just [kun] se raja tulee vastaan niin siitä saa ja pitää sanoa sitten kun on siihen valmis ja on ihan OK koska tahansa sanoa, että tämä ei ole mulle OK.

[00:37:00] Metti

Jos tulee tilanne, että on itse ylittämässä rajoja, täytyy sitten toista kunnioittaa ja myös siihen on tarjolla apua. Jos itsestä tuntuu, että mä en ehkä onnistu pysymään toisen rajoissa. Tämä pätee fyysiseen koskemattomuuteen, mutta tämä pätee myös somessa jutteluun - kaikenlaiseen kohtaamiseen asioita, joista meillä kaikilla on yhteinen vastuu ja johon me kaikki voidaan meidän omalla toiminnallaan vaikuttaa. Erityisesti tänään haluan muistuttaa, että hyvinvointi on turvallisuutta ja turvallisuus on hyvinvointia.

[00:37:35] Metti

TurvaX on Opetushallituksen rahoittama hanke, jota toteuttaa SASKY Koulutuskuntayhtymä yhdessä Vammalan lukion ja Kangasalan lukion kanssa.